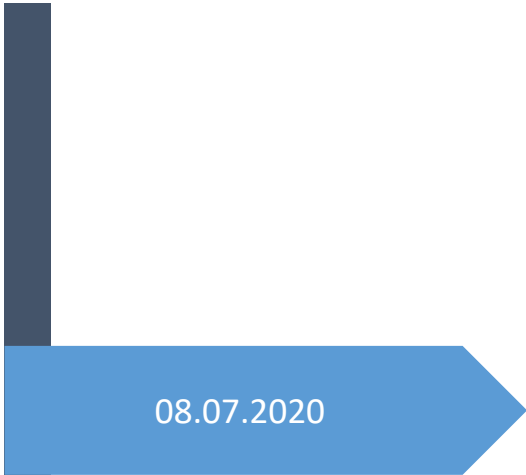

08.07.2020

Planprogram

Klimaplan for Vest-Telemark
regionen 20xx-20xx

Vest-Telemark rådet i samarbeid med

Vinje kommune
Fyresdal kommune
Tokke kommune
Seljord kommune
Kviteseid kommune
Nissedal kommune

Innhald

0.	Forord	2
1.	Formål	2
2.	Målsetjing med arbeidet	2
3.	Rammer for planlegginga	2
3.1	Internasjonale føringar	3
3.1.1	EU sin klimastrategi	3
3.1.2	Paris avtalen	3
3.2	Nasjonale føringar	3
3.3	Regionale føringar	4
3.4	Kommunale føringar	4
3.4.1	Vinje	4
3.4.2	Tokke	4
3.4.3	Seljord	4
3.4.4	Fyresdal	4
3.4.5	Kviteseid	5
3.4.6	Nissedal	5
3.5	Status i Vest-Telemark-regionen	5
4.	Kunnskapsinnsamling	5
5.	Planprosess	6
5.1	Tidsplan / framdrift	6
5.2	Medverknad	7

0. Forord

Felles klimaplan for Vest-Telemark er definert som ein interkommunal plan. Plan- og bygningslova seier at ein skal utarbeide planprogram, jf. § 4-1. Planprogrammet skal greie ut om formålet med planarbeidet, prosessen, opplegg for medverknad og behov for utgreiingar.

Plan og bygningsloven § 4-1. Planprogram

For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkningar for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.

Dersom berørte regionale og statlige myndigheter på grunnlag av forslag til planprogram vurderer at planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn, skal dette framgå av uttalelsen til forslaget til planprogram.

Dersom planen får vesentlige miljøvirkninger i en annen stat, skal planmyndigheten sende forslag til program for planarbeidet til berørte myndigheter i denne staten til uttalelse.

1. Formål

Formålet med planen er å skape ei reinare og tryggare framtid basert på store kutt i utslepp og å klimatilpasse regionen.

For å setje dette i system, vil det vera ei føremon å utarbeide ein oversikt over tiltak ein ønsker å setje i verk – ein tiltaksplan - med vurdering av venta effekt av planlagde tiltak og kostnader med desse. Kost-/nytte-vurderingar saman med prioritering av tilgjengelege midlar, gjev grunnlag for turvande rullering av tiltaksplanen.

Ein god plan må byggje på samarbeid på tvers av næringar, sektorar og forvaltningsnivå og ikkje minst, eit godt kunnskapsgrunnlag.

2. Målsetjing med arbeidet

Overordna målsetjing er å få ein oppdatert og framtidsretta klimaplan for Vest-Telemark innan sumar 2021.

Målsetjinga for resultatet av klimaplanen skal samsvare med regionale målsetjingar frå Vestfold og Telemark fylkeskommune og nasjonale mål. Det er og eit overordna mål at ein skal tilpasse regionen til ein ny kvardag som kjem som følgje av klimaendringar.

Det skal lagast ein visjon for regionen med langsiktige perspektiv.

3. Rammer for planlegginga

Det er ei rekkje statlege retningslinjer, internasjonale avtalar, regionale planar og lovverk som er styrande eller retningsgivande for arbeidet med klimaplanar.

3.1 Internasjonale føringar

- [Paris-avtalen](#) (2016)
- [EU sin klimastrategi](#)
- [FNs berekraftsmål](#)
- [FNs konvensjon om biologisk mangfald](#) (Aichi-målene)
- [Rapportar frå FNs naturpanel](#) (IPBES)

3.1.1 EU sin klimastrategi

EU jobbar mot å bli [klimanøytral innan 2050](#). Dette er i tråd med å nå måla i Paris-avtalen om å halde auken i temperatur på under 2 grader, og helst under 1,5.

EU har og målsetjingar for 2030, og dei er:

- Minst 40 % kutt i CO₂-utslepp i høve til referanseåret 1990.
- Minst 32 % av energi skal vere fornybar energi
- Minst 32,5 % forbetring av energieffektivitet

3.1.2 Paris avtalen

Paris avtalen blei vedteken 12.12.2015, og blei sett i kraft 04.11.2016. Avtala blei oppdatert 07.02.2020, med mål om utsleppskutt på minst 50 % og opp mot 55 %.

Alle land som ratifiserte avtalen, har forplikta seg til ei rekkje individuelle målsetjingar. Noreg skal innan 2050 vere eit lågutsleppssamfunn. Dette betyr at me skal kutte med 80-95 % av våre CO₂-utslepp. Eit anna overordna mål er å oppnå eit klimanøytralt samfunn innan 2100. Det tyder at ein bind opp like mye CO₂ som ein slepp ut i atmosfæren slik at klimarekneskapet for Noreg går i null.

Ei anna overordna målsetjing ved Paris-avtalen er at det ikkje skal bli varmare enn 2 gradar gjennomsnittleg. Det er og nemnt at ein helst ikkje skal over 1,5 grader. Målet skal ein nå innan 2100.

3.2 Nasjonale føringar

- [Klimaloven](#) (2018)
- [Statlig planretningsline for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#) (Kgl. Res. 28. sept. 2018)
- [Klimastrategi for 2030 – Norsk omstilling i europeisk samarbeid](#). Stortingsmelding 41 (2016-2017)
- [Norsk klimapolitikk](#). Stortingsmelding 21 (2011-2012)
- [Klimatilpasning i Norge](#). Stortingsmelding 33 (2012-2013)
- [Klimakur 2030](#)

3.3 Regionale føringar

Kommunar og fylkeskommunar kan i sine roller som samfunnsutviklarar, myndighetsutøvarar, tenesteytarar, innkjøparar, eigarar og driftarar påverke ei rekkje ulike klimatiltak, anten fordi dei er pådrivarar, eller fordi dei kan hindre gjennomføringa av tiltak.

- Regional klimaplan for Vestfold og Telemark er under arbeid. ¹
- [Regional klimaplan for Vestfold](#)
- [Regional klimaplan for Telemark 2019 - 2026](#)
- Regional plan for samordna areal og transport i Telemark 2015-2025
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2016-2021
- Regionalt miljøprogram i jordbruket for Vestfold og Telemark 2019-2022
- Regionalt næringsprogram for landbruket i Telemark og Vestfold 2015
- Regional planstrategi for Vestfold og Telemark, som blir arbeidd med no.

3.4 Kommunale føringar

Alle kommunar i regionen har overordna planar som skal takast omsyn til. Desse planane vil i ulik grad leggje føringar for arbeidet med ein felles klimaplan for Vest-Telemark-regionen.

Kommunane har ei viktig rolle i å bidra til utsleppsreduksjonar innan veg- og sjøtransport, anleggsmaskinar og avfallshandtering med karbonfangst og -lagring. Kommunane kan og bidra til utsleppskutt innanfor avfall og deponi, redusert matsvinn og oppvarming.

3.4.1 Vinje

- [Kommuneplanens samfunnsdel](#) (2016-2026)
- [Klima- og energiplan for Vinje Kommune](#) (2020)
- [Planstrategi](#) (2016-2019)

3.4.2 Tokke

- [Kommuneplanens samfunnsdel](#) (2016)
- [Planstrategi](#) (2016-2020)

3.4.3 Seljord

- [Kommuneplan samfunnsdel 2017-2029](#)
- [Planstrategi](#) (2016-2019). Ny planstrategi 2020-2023 er på høyring juni 2020.
- Klima- og energiplan for Seljord kommune (2009-2012)

3.4.4 Fyresdal

- [Kommuneplanens samfunnsdel](#) (2015-2018)
- [Planstrategi](#) (2016-2020)

¹ <https://www.vtfk.no/meny/tjenester/klima/regional-plan-for-klima-og-energi/> Klimaplaner for Vestfold og Telemark med handlingsprogram og vedtak

3.4.5 Kviteseid

- [Samfunnsplanen](#) (2018-2030)
- [Kommuneplanens arealdel](#) (2019-2030)

3.4.6 Nissedal

- [Kommuneplanens samfunnsdel](#) (2014-2025)
- [Planstrategi](#) (2016-2020)

3.5 Status i Vest-Telemark-regionen

Status i regionen i dag vil vere med å påverke utforminga av ny plan. Det vil og vere av interesse for ålmenta å sjå utviklinga kommunen har innanfor klima og klimatilpassing. Det skal utviklast eit eige dokument som viser statistikk og informasjon om klimautslepp i regionen i tidligare år, og kva som er status i dag.

4. Kunnskapsinnsamling

Det må hentast inn relevant informasjon, fakta, statistikk og innspel frå alle kommunane som er involvert. Dette skal danne grunnlaget for alle tiltak og prioriteringar som skal gjerast i handlingsdelen/tiltaksdelen. Det vil vere naudsynt med kost-nytte-vurderingar for tiltak då dette vil gi eit godt innblikk i kor kostnadseffektive tiltaka er. Totalt kostnadsoverslag er tilrådd og det bør vurderast om dei ulike tiltaka er råd å gjennomføre.

Kunnskapsinnsamling vil vere avhengig av behovet som ein finn gjennom utarbeiding av planen, og til dømes har fylkeskommunen eit ønske om at det nyttast «*Ditt og mitt Vestfold og Telemark. Et kunnskapsbilde i utvikling*», som er eit dokument som omtalar mellom anna utviklingstrekk i fylket, folketal, grøn omstilling, berekraft m.v.

I tillegg til dette bør det gjerast vurderingar for kommunale verksemdar, samferdsel og arealbruk, og næringsliv i alle kommunane i regionen.

Arbeidet med klimaplan må opp som tema på regionalt møte med ungdomsråda.

Vi må lage eit opplegg for ungdomsskulen og eventuelt vidaregåande skule ved å ta kontakt med skulane snarast for avklaring om dei vil delta i eit samarbeid om eit undervisningsopplegg til hausten.

Det vil bli vurdert ein del ulike tema i planen som er relevante, og desse er som følger:

- Utfordringar, utviklingstrekk og moglegheiter
- Klimatilpassing av regionen
- Klimagassutslepp, målsetjingar for reduksjon av CO₂
- Kartleggje nye utgreiingsbehov basert på oppdatert kunnskap
- Innføre nye tiltak, nye målsetjingar og nye visjonar for klimaarbeidet i Vest-Telemark
- Ressursanalyse
- Jordbruk
- Skogbruk

- Sirkulærøkonomi
- Avfall
- ENØK
- Kommunale innkjøp
- Transport

Det er ønskeleg å gjera sektorspesifikke vurderingar som baserer seg på miljødirektoratets klimarekneskap for regionen. Desse sektorane er:

- Vegtrafikk
- Landbruk
- Industri
- Energiforsyning
- Oppvarming
- Avfall og avløp
- Anna mobil forbrenning

5. Planprosess

Gjennom planprosessen skal dei naudsynte undersøkingane og vurderingane vere utførte slik at planframlegget vert utforma på ein best mogleg måte. Det vert innhenta ekstern bistand dersom det er behov for det.

Forslag til planprogram vert sendt på høyring og lagt ut til offentleg ettersyn, etter vedtak i dei respektive utvala i kommunane. Frist for å uttale seg er 6 veker. Etter høyring og offentleg ettersyn skal planprogrammet vedtakast av kommunestyra i alle kommunane.

5.1 Tidsplan / framdrift

Når	Tiltak	Kommentar
Januar 2020	Oppstart planprogram	
September 2020	Planprogram til politisk handsaming	
	Planprogram på høyring (6 veker)	
Oktober / november 2020	Planprogram til endeleg handsaming	
Januar 2021	Medverknad: Digitale folkemøter	
Januar 2021	Medverknad: Folkemøte	Workshops, foredrag
Februar 2021	Medverknad: Møte med særinteresser (næring, landbruk etc)	Kunnskapsdeling, planar for framtida, pres. av moglege tiltak?
Februar 2021	Medverknad: Idémyldring i ungdomsskular / Vgs/ ungdomsråd	Tiltak, kunnskapsbehov hos ålmenta etc. Få konkrete innspel frå ungdommen.
Februar 2021	Medverknad: Offentlege etatar, møte	Få innspel og samordna med regionale planar
April 2021	Klimaplan til 1. gongs handsaming	
Mai - August 2021	Klimaplan til høyring og offentleg ettersyn	

September 2021	Klimaplan til 2. gongs handsaming	
	Klimaplan til kommunestyret for endeleg vedtak	
	Lysing av vedtak	

5.2 Medverknad

Eit sentralt element i offentleg planlegging er gode informasjons- og medverknadsprosesser. I denne samanheng er medverknad meint med «*enkeltpersoners og gruppers rett til å kunne delta i og påverke avgjersleprosessar*»². Medverknad er lovregulert gjennom plan- og bygningsloven:

Plan og bygningsloven § 5-1. Medverknad

Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.

Medverknad bør løysast på eit nivå som er føremålstenleg i høve til ønska resultat. Utover dei lovpålagte krava skal det rettast særleg medverknad mot born og unge.

Følgjande tiltak kan vere aktuelle:

- Annonsering av planarbeidet i lokalaviser.
- Bruk av sosiale medium hjå kvar kommune med kommunikative prosessar rundt klima, klimatilpassing og tilbakemeldingar og innspel til planen.
- Bruk av kommunale nettsider og Vest-Telemarkrådet si heimeside i planprosessen.
- Inkludere sentrale brukargrupper inn i planorganisasjonen, gjennom ei arbeidsgruppe
- Vurdere behov for informasjons- og folkemøte.
- Vurdere behov for innspel og møte med særgrupper.
- Dialog og kontakt med relevante brukargrupper. Born og unge er avgjerande.
- Utfordre VTB på å lage temanummer.
- Tema på regionalt møte med ungdomsråda.
- Surveymonkey-undersøking til elevar og eventuelt generelt til innbyggjarar

Andre tiltak vil vere relevante, og lista vil vere naturleg å utvide undervegs i planprosessen.

/s